

28. 3. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Transakce související s kryptoměny v českém bankovníctví

Spolu se vzrůstajícím zájmem široké veřejnosti o kryptoměny a obchodování s nimi se v poslední době objevilo mnoho nových a dosud neřešených právních otázek. Většina těchto dotazů se týká zdanění kryptoměn, případně právní povahy jednotlivých coinů či tokenů. Kromě toho se však setkáváme i s dalším poměrně nečekaným problémem v oblasti bankovníctví. Jde o blokování plateb z účtů, spojených s krypto burzami nebo směnárny, jako například Coinbase nebo Coinmate, a tomu odpovídající blokování plateb jdoucích od majitelů účtů u tuzemských bank do zmíněných institucí.

Mezi komunitou lidí zájímavých se o kryptoměny je již obecně známým faktem, že některé banky se rozhodly takto blokovat veškeré platby související s bitcoiny či altcoiny. Majitelé účtů, kterým byla nějaká takováto platba zablokována, se pak samozřejmě ptají, zda si tento přístup banky mohou vůbec z právního hlediska dovolit. Tento článek si klade za cíl zanalyzovat tuto problematiku po právní stránce a poskytnout tak základní náhled i neoborné veřejnosti.

Přístupy jednotlivých bank k blokování se samozřejmě liší a některé z nich se k této problematice zatím nevyjádřily. U těch, co tak učinily, lze nicméně vysledovat jedno základní společné tvrzení. Tyto banky považují transakce související s kryptoměny za rizikové, a právě z toho důvodu k nim přistupují jinak než k běžným převodům peněžních prostředků. Provádění takových transakcí veřejně odmítá Raiffeisenbank a.s. nebo Česká spořitelna a.s. Ostatní banky jsou v tomto ohledu smířlivější a postupují většinou ad hoc neboli případ od případu. Takový postoj zaujímá i například Fio banka, a.s., která je mezi komunitou krypto investorů považována za jednu z nejvstřícnějších bankovních institucí v daném ohledu. I její mluvčí však zdůraznil, že prozatímni vcelku benevolentní přístup se může v budoucnu změnit.[1]

Údajná rizikovost transakcí spojených s kryptoměny je s největší pravděpodobností založena na tom, že kryptoměny mohou být díky své anonymitě, resp. pseudonymitě, zneužity k ilegálním praktikám. Tendenci pohlížet na kryptoměny jako na něco nebezpečného, co je způsobilé napomáhat páčání trestné činnosti, dokazují i dvě poměrně nedávné novely zákonů, které jako první v českém právním řádu operují s pojmem virtuální měna[2]. Konkrétně se jedná o § 109 odst. 2 písm. d) zákona č. [235/2004](#) Sb., o dani z přidané hodnoty, který upravuje ručení příjemce zdanitelného plnění za nezaplacenou daň z takového plnění, pokud byla úplata poskytnuta zcela nebo zčásti virtuální měnou. Dále se jedná o § 2 odst. 1 písm. l) a o § 4 odst. 8 zákona č. [253/2008](#) Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu (dále jen „AML zákon“), který zařazuje osoby poskytující služby spojené s virtuální měnou mezi tzv. osoby povinné. Opravdu ale výše zmíněná možnost a s ní spojené riziko banky opravňují k plošnému odmítání určitých druhů platebních transakcí?

Faktem je, že banky nemají možnost odmítnout provedení platby jen s ohledem na AML zákon a potenciálně nebezpečné obchody. K odmítnutí platebního příkazu může dojít také dle ust. § 159 zákona č. 370/2017, o platebním styku (dále jen „ZPS“), který stanoví, že poskytovatel (tedy např. banka) může platební příkaz odmítnout, jestliže není povinen platební transakci provést. Stejně tak mohou osoby oprávněné poskytovat platební služby odmítnout nebo vrátit příchozí platbu. Přesné nastavení podmínek nakládání s peněžními prostředky na účtu by vždy mělo být obsahem smlouvy mezi majitelem účtu a tím, kdo účet vede, tedy typicky bankou. Toto ostatně vyplývá také z dikce ust. § 2664 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „obč. zák.“).

Je nutné si uvědomit, že většina smluv o účtu bývá poměrně stručná a jednotlivá pravidla vedení účtu bývají upravena také typicky v tzv. VOP neboli všeobecných obchodních podmínkách, na které smlouvy odkazují. Smluvní podmínky nesmí odporovat zákonu, přičemž pro platební účet se uplatní zejména příslušná ustanovení ZPS (v souladu s § 2669 obč. zák.) a samozřejmě také ustanovení závazkového práva v obč. zák. Většina smluv o účtu bude pak smlouvami uzavíranými adhezním způsobem dle § 1798 a násl. obč. zák., což zjednodušeně řečeno znamená, že jedna strana (budoucí majitel účtu) nemá příležitost ovlivnit obsah základních podmínek smlouvy. Kromě ustanovení o adhezních smlouvách se pak mohou v daném smluvním vztahu uplatnit také speciální ustanovení o spotřebitelských smlouvách v obč. zák. To však pouze v případě, že je majitel účtu skutečně spotřebitelem ve smyslu § 419 obč. zák.

Z výše uvedeného vyplývá, že odpověď na otázku, zda je odmítnutí provedení transakce související s kryptoměnami oprávněné či nikoliv, nelze hledat pouze v jediném právním předpise nebo dokonce jenom v jeho části. Stejně tak nelze tuto odpověď vyčíst jednoduše ze smlouvy o účtu bez znalosti souvisejících zákonných ustanovení. Rozhodně však neobstojí poměrně častý argument „jsou to moje peníze a banka nemá právo mi zakázat je někam poslat“, neboť peněžní prostředky alokované na účtu představují pouze pohledávku klienta na výplatu peněžních prostředků[3]. Jinými slovy, peníze na účtu nejsou vlastnictvím majitele účtu, představují pouze jeho právo požadovat po bance daný obnos požadovat.

Co se týče postupu, jaký při případné blokaci transakce zvolit, nabízí se hned několik možností. Nejprve je samozřejmě nutné si určit, zda bylo blokování provedeno po právu. To je možné zjistit právě z výše zmíněných právních předpisů a ze smlouvy mezi bankou a majitelem účtu. Pokud bude banka vycházet ze smlouvy, která jí např. odmítnutí platebního příkazu bude umožňovat, bude možné si dále položit otázku, zda není takové ustanovení smlouvy neplatné. Naopak jestliže nebude dle smlouvy banka k blokaci oprávněna, pak je nutné se ptát, zda blokaci povoluje přímo zákon, anebo zda tím banka porušila svou smluvní povinnost.

Dle výsledku rozboru popsaného v předchozím odstavci bude následně možné přikročit k další fázi. Tou může být například podání žaloby, kterou se bude majitel účtu domáhat splnění povinnosti. Typicky půjde o povinnost provést transakci nebo povinnost nahradit škodu vzniklou v důsledku porušení smluvní povinnosti, pakliže ovšem škoda vznikla. Pokud si ve smlouvě banka s klientem sjednají rozhodčí doložku, bude moci majitel účtu také navrhnout zahájení rozhodčího řízení. V úvahu připadá i podání návrhu na zahájení řízení před finančním arbitrem dle zákona č. [229/2002](#) Sb., o finančním arbitrovi. Arbitr má mimo jiné působnost rozhodovat spory při poskytování platebních služeb, kterými jsou dle § 3 ZPS také převody peněžních prostředků z platebních účtů nebo spory při vedení jiného než platebního účtu. Musí jít však vždy o spor mezi spotřebitelem a danou institucí. Účastníkem sporu tedy nemohou být majitelé účtů, kteří jsou podnikateli. Na rozdíl od řízení soudního není řízení před finančním arbitrem zatíženo žádným poplatkem.

Podání podnětu či stížnosti České národní bance, která vykonává nad bankami dohled, naopak není v

daném případě způsobilé majiteli účtu pomoci. Rozhodnutí ČNB totiž nemají vliv na soukromoprávní poměry mezi bankou a klientem a klient se tak nedomůže ani náhrady škody ani provedení transakce.

Lze tedy shrnout, že blokování příchozích či odchozích plateb souvisejících s kryptoměny je v českém bankovnínictví pořád poměrně novým fenoménem a banky zatím váhají, jak se k němu postaví. Klienti, kteří se s blokadou setkali, si nejprve musí zjistit, zda byla oprávněná. K tomu je zapotřebí správně interpretovat podmínky obsažené ve smlouvě o účtu s bankou, a to i ve vztahu k relevantním právním předpisům. Pakliže má majitel účtu zato, že transakce byla odmítnuta neoprávněně, má možnost domáhat se jejího provedení nebo případné náhrady škody za její neprovedení. Při uplatnění svých práv se pak klient banky může obrátit na soud civilní nebo v některých případech na rozhodčí soud či sjednaného rozhodce. V případě, že je majitel účtu spotřebitelem, může také navrhnout zahájení řízení před finančním arbitrem. První spory v této oblasti však teprve začínají a jejich úspěšnost bude záviset zejména na tom, jak kvalitní rozbor smluvních i zákonných podmínek jim bude u obou smluvních stran předcházet.

Petra Kunderátová,
paralegal

Mgr. Jan Eisenreich,
advokátní koncipient

[Advokátní kancelář Ladislav Drha](#)

Václavské náměstí 802/56
110 00 Praha

Tel.: +420 776 578 488
e-mail: office@ak-drha.cz

[1] vyjádření jednotlivých bank přinesl server mesec.cz dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[2] Autoři tohoto článku používají dle jejich názoru přesnější pojem kryptoměna, který je širokou veřejností používán jako souhrnný termín pro bitcoiny a altcoiny. Metody kryptografie jsou pro tyto kvazi měny naprosto zásadní, a právě z tohoto důvodu se pro jejich název vžil pojem kryptoměna neboli anglicky cryptocurrency. Termín virtuální měna je pak používán víceméně jako synonymum pro kryptoměny, a to zejména na území EU.

[3] viz například usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 4. 2016, č. j. 3 VSPH 579/2015-B-936

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv](#)

[pohledem Ústavního soudu](#)

- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)